Երբեմն, դանդաղ քայլերով, մարդիկ են անցնում: Պառաւ մի կին՝ դողդողացող գլուխով, թեւերի մէջ զգուելի մի շնիկ բռնած: Սպրդնած դէմքով մի աղջիկ, որի վրայ մեռած տերեւներ են ընկել: Խանութի մօտ կանգնած մռայլ մի վաճառական՝ հաշիւը գլխին, փորը ծանր եւ սիրտը ճարպոտ:

Աւազի վրայ թումբեր են կազմուել: Ծովը առաջացել է մինչեւ կաբինները՝ ծռուած եւ այլանդակ:

Մայթի վրայ քայլերս հնչում են կտրուկ եւ արագ: Ձեռնափայտս կպցրել եմ գլխարկիս, դէմքս հովին տուել եւ սիրտս անորոշին:

Սիրտս տուել եմ անորոշին:

Ծովափի վիլլաները փակ են: Արձանները մրսում են: Երբեմն դատարկ մի տրամուէյ է անցնում: Հեռագրաթելերը դողում են ու երկարօրէն մայում:

Փողոցը երկար է եւ ամայի: Գնում եմ թեթեւ: Քայլերս առաջանում են առանց դժուարութեան, անկաշկանդ, ազատ, եւ այն ամէնը, ինչ որ տեսնում եմ, օգնում է ինձ դեռ աւելի առաջանալու: Մէջս գտնուող տարօրինակ մի ուժ մղում է ինձ, քշում:

Քշում է աննպատակ կերպով. սահմանները անհետացել են աշնան դեղին լուսաւորութեան մէջ ու մարմինս իսկ կարծես դուրս է եկել իր կաղապարից:

Աշխարհը ամբողջովին նոր է եւ անմեղ: Ամէն տեղից կեանքը բխում է բնականօրէն, ինչպէս վճիտ ու զուարթ մի աղբիւրից: Կոհակները ափին են ընկնում եւ տարածւում այնտեղ, ուր նրանք կանչուած են:

Ոտքերիս տակ մի միջատ է սողում. ճանապարհս մի քիչ ծռում եմ. չլինի՞ թէ նրան որեւէ վնաս հասցնեմ:

Աշունը ժպտում է:

Այն անորոշ զգացումը, որ ապրում է մէջդ, որ ապրում է անսահման մարմնիդ մէջ, դուրս է թափւում իր եզրից, տարածւում է ամէն կողմ, ճառագայթում է եւ դառնում է համաշխարհային:

Մեծ մի շուն կանգնել է մայթի վրայ, շարժում է իր պոչը եւ բարի, գրեթէ մարդկային աչքերով նայում է ինձ: Ես եւս նրան նայում եմ բարի աչքերով: Զգում եմ, որ բարի եմ: Աւելի շուտ՝ զգում եմ, որ մաս եմ ընդհանուր բարիութեան: Նա ինձ շրջապատում է, ծածկում, քայլերիս թեթեւ երազանք է տալիս, մտքիս՝ թեւեր ու սրտիս՝ գինովութիւն:

Ծովը աչքերիս մէջն է: Հեռւում շարքով երկարող առագաստանաւերը երկնքի վրայ նըշաններ են գնում. կարծես ահա հորիզոնի գիծը պիտի յաղթեն, սահմանը անցնին եւ կամաց կամաց պիտի բարձրանան վեր, դէպի անհունի բաց կապոյտը եւ դանդաղօրէն պատըռտւող ճերմակ ամպերը:

Ա՜հ, լաւ է այդպէս:

Լաւ է զգալ, որ էակները եւ իրերը շաղկապուած են եւ միացած, որ ամէն ինչ արտացոլում է՝ արտացոլում է մէկը միւսին՝ որ լազուրը աչքերիդ մէջն է եւ աչքերդ լազուրի մէջ, որ կեանքը բարդ է եւ մի ու սիրտդ ահա վերը սուրող ճերմակ թռչունի գեղեցիկ թեւերի նման են:

Լա՛ւ է այդպէս:

Սան Նիկոլօի մօտից մի շոգենաւ է մեկնում: Հեռուից մեքենական խաղալիքի է նըմանում: Պզտիկ, մի քիչ թեքուած եւ տխուր: Տխուր ծովի անակնկալի առջեւ. բայց ծովում անպաշտպան եւ մենակ զգալու առջեւ:

Մեկնում են նաւերը երկրագնդի չորս ծայրից. քարտէսների վրայ գծուած կարմիր գծերի վրայով: Քարափի մօտ կանգնած մարդիկ վերջին բարեւներն են ղրկում. օդում թաշկինակներ են շարժւում. մելամաղձոտ աչքերով նայում են հորիզոնի մօտ փոքրացող, անվերադարձ նաւին ու, մի քիչ աղքատացած, վերադառնում են տուն կամ շարունակում են իրենց ամենօրեայ գործը: Մի օր էլ, յանկարծ, օրաթերթերը միլիոնաւոր ձեռքերի մէջ դողում են, վախեցած, անձկոտ նայուածքները կանգ են առնում ահաւոր գրերի առջեւ — S. O. S.

S. O. S.

Սրտերի մէջ ծովը փշրում է իր ալիքները: Վտանգը կանգ է առնում թմրած գիտակցութիւնների առջեւ: Մահը մահ է գալիս փոթորիկի մէջ, անթելի հետ վազում է քաղաքները եւ գիւղերը ու թերթի սեւ տողերում երեք գիր է ընտրում ու ցցում նրանց ինչպէս մի շատ ահաւոր բան: Ո՛չ այլեւս Դիւբերեան կմախքը, որ մահ է գալիս անկարելի դաշտանկարնե-

Հայ մատենագրութեան թուանշանային գրադարան